

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету **Інна САВИЦЬКА**
« 30 » _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри іноземної
філології і перекладу
Протокол №1 від 30 серпня 2023 р.
Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Англійська мова
та друга іноземна»
Валентина СТРИЛЕЦЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ПОЛЬСЬКОЇ)»**

Спеціальність: 035 «Філологія»
Спеціалізація: 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»
035.043 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька»
Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»
«Німецька мова та друга іноземна»
Факультет: Гуманітарно-педагогічний
Розробник: Захуцька Оксана Володимирівна,
доцент кафедри іноземної філології і перекладу,
PhD, доцент

Київ – 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ПОЛЬСЬКОЇ)»

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна Німецька мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	не передбачено навчальним планом
Семестр	4	—
Лекційні заняття	—	—
Практичні, семінарські заняття	46 год.	—
Лабораторні заняття	—	—
Самостійна робота	134 год.	—
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	—

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є підготовка перекладача високої кваліфікації, здатного виконувати усі основні види перекладу різножанрових текстів, набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для перекладацької діяльності, формування високої перекладацької компетенції, засвоєння основ теорії та практики письмового перекладу, всебічна підготовка перекладача-філолога, розвиток мовної та культурної компетенції; розширення спеціальних екстралінгвістичних знань, умінь працювати зі словниками, автоматичними перекладачами, уміння працювати в екстремальних умовах дефіциту часу та швидко знаходити оптимальний варіант перекладу.

Завдання курсу:

1) Сформувати у студентів систему певних загальнотеоретичних знань і конкретних закономірностей адекватного перекладу мовних одиниць.

2) Навчити студентів комплексно підходити до відтворення змістового значення і жанрово-стилістичних особливостей суспільно-політичних, художніх і науково-технічних текстів.

3) Розвинути у студентів вміння розуміти зміст дискурсу, що перекладається, девербалізувати його та реконструювати засобами іншої мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальну інформацію про письмовий переклад та різні підходи до його трактування;
- теорію перекладу як акту міжкультурної, міжмовної комунікації;
- денотативну та експресивну функцію в перекладі;
- теорію ідіоматичності експресивно-стилістичних засобів;
- способи прагматичної адаптації тексту-оригіналу;
- перекладацькі трансформації, обумовлені заміною відправної точки тексту;
- теорію перекладацьких трансформацій;
- способи відтворення безеквівалентної лексики (транслітерація, транскрипція, запозичення);
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів, їхня класифікація, особливості;
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів;
- фактор стилю в перекладознавчому процесі;
- способи перекладу текстів угод та текстів юридичного характеру;
- особливості застосування лексичних, граматичних, лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій;
- теорію та практику інтерпретативного підходу до перекладу.

вміти:

- перекладати вільні словосполучення;
- зберігати експресивний ефект в перекладі та знижувати експресивність;
- розподіляти та об'єднувати висловлювання під час перекладу;
- перекладацький аналіз тексту;
- переклад текстів ділових листів;
- переклад власних назв та назв партій і громадських організацій, тексти політичного характеру;
- пособи відтворення безеквівалентної лексики (лакун);
- переклад науково-технічних та галузевих текстів;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для тематики текстів, що підлягають перекладу;
- застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби в практиці письмового перекладу;
- застосовувати фонові знання під час перекладу реалій.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 14. Здатність використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, а також володіти прийомами забезпечення якості перекладу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 20. Знати основні принципи передачі в перекладі лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей матеріалів аграрної сфери; уміти виконувати аспектний переклад текстів аграрного спрямування.

ПРН 21. Уміти використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, різні цифрові інструменти перекладача, а також послуговуватися прийомами забезпечення якості перекладу.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу.													
Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій у перекладі													
Тема 1. Предмет теорії перекладу, її місце серед інших гуманітарних дисциплін. Слово та його дефініція для перекладознавства	1	18		4			14						
Тема 2. Мовні форми та значення і позамовна ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.	2-3	18		4			14						

Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Рівні еквівалентності.	3-4	18		4			14						
Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їхній переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника. Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.	5-6	18		6			12						
Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Переклад безособових і неозначено-особових речень.	7-8	18		6			12						
Разом за змістовим модулем 2		90		24			66						
Змістовий модуль 2. Стилiстичнi та прагматичнi проблеми перекладу. Специфика перекладу текстiв рiзних жанрiв													
Тема 1. Особливості перекладу стійких словосполучень. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювань.	9	18		4			14						

Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	10-11	18	4			14						
Тема 3. Стилістичні та прагматичні проблеми перекладу. Стилістична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі.	11-12	18	4			14						
Тема 4. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.	13-14	18	6			12						
Тема 5. Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їхнього перекладу. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва омонімія термінів і переклад.	14-15	18	4			14						
Разом за змістовим модулем 2		90	22			68						
Усього годин		180	46			134						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ Навчальним планом не передбачено

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу. Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій Тема 1. Предмет теорії перекладу, місце теорії перекладу серед інших гуманітарних дисциплін. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагачення культур та зміцнення міжнародних зв'язків. Короткий огляд з історії вітчизняного і зарубіжного перекладознавства. Слово та його дефініція для перекладознавства	4
2	Тема 2. Мовні форми та значення і позамовна ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.	4
3	Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Проблема одиниці перекладу. Рівні еквівалентності.	4
4	Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їхній переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника. Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.	6
5	Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Переклад безособових і неозначено-особових речень.	6
6	Змістовий модуль 2. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу. Специфіка перекладу текстів різних жанрів Тема 1. Особливості перекладу стійких словосполучень. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювань.	4
7	Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	4
8	Тема 3. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу. Стилiстична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі.	4
9	Тема 4. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилiстичні проблеми науково-технічного перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.	6
10	Тема 5. Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їхнього перекладу. Міжгалузева та внутрішньо галузева омонімія термінів і переклад.	4
	Усього за 4 семестр	46

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу. Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій Тема 1. Загальна інформація про курс письмового перекладу. Різні підходи до трактування письмового перекладу. Переклад як акт міжкультурної та міжмовної комунікації.	14
2	Тема 2. Лексико-граматичні аспекти перекладу. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу.	14
3	Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу. Класифікація, походження та вживання омонімів у польській мові.	14
4	Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів у польській мові та їхній переклад. Багатофункціональні службові слова та способи їхнього перекладу.	12
5	Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Дійсний, умовний та наказовий спосіб – функціональне застосування під час перекладу.	12
6	Змістовий модуль 2. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу. Специфіка перекладу текстів різних жанрів Тема 1. Особливості перекладу фразеологізмів у польській та українській мовах.	14
7	Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	14
8	Тема 3. Трансформації в процесі перекладу: стилістично та суб'єктивно обумовлені трансформації.	14
9	Тема 4. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Переклад абревіатур та скорочень.	10
10	Тема 5. Характерні особливості професійного перекладу. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва омонімія термінів. Переклад складних речень.	15
	Усього за 4 семестр	134

8. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

I. Proszę przetłumaczyć z języka polskiego na język ukraiński i wykonać analizę tłumaczenia:

1. Unia Europejska, chcąc ukazać producentom ogrodniczym w Polsce, że razem łatwiej jest działać i sprostać zmieniającym się warunkom rynkowym, przeznacza dotacje finansowe, które mają ich skłonić i zachęcić do jednoczenia się.
2. Z prognoz wynika, że dług publiczny w Polsce w tym roku znacząco wzrośnie, z ok. 46 proc. do ok. 58 proc. PKB, a deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie 9,5 proc. PKB.
3. Niektórym państwom, nawet przy optymistycznych założeniach, że nie pojawi się druga fala zachorowań na COVID-19, będzie dalej sporo brakowało do poziomu gospodarczego z 2019 r

4. Transport produktów ekologicznych musi być odpowiedni do ich rodzaju, przy czym produkty muszą być transportowane w zamkniętych i prawidłowo oznakowanych opakowaniach.
5. Dopuszcza się stosowanie preparatów wirusowych i bakteryjnych, pułapek, substancji feromonowych, wyciągów roślinnych i innych środków naturalnych.

II. Proszę przetłumaczyć z języka ukraińskiego na język polski i wykonać analizę tłumaczenia:

1. Маючи чинні рішення в ЄС і доступ до допоміжних заходів, польські виробники, об'єднавшись у групи, можуть значно посилити свою конкурентоспроможність на ринку.
2. Світова економіка переживатиме найскладніший спад з часів Другої світової війни.
3. Виноробна культура цього регіону була пов'язана з традиціями Криму та Візантії.
4. Дорослі дійні корови виробляють молоко, яке можна споживати необробленим або використовувати для виробництва різноманітних харчових продуктів - сиру, масла, вершків, йогурту, кефіру тощо.
5. Складна та все більш глобалізована система виробництва та постачання продуктів харчування з часом розвинулася, щоб задовольнити наші потреби в їжі та наше бажання відчутти різні смаки.

Тестові завдання різних типів

1. У мене зараз немає часу, тому що я готуюся до іспиту з історії.
 - a. Nie mam teraz czasu, bo gotuję się do egzaminu z historii.
 - b. U mnie nie ma teraz czasu, bo przygotowuję się do egzaminu z historii.
 - c. Nie mam teraz czasu, bo przygotowuję się do egzaminu z historii.
2. Вибач, але я постійно забуваю, коли у тебе день народження?
 - a. Proszę, ale ciągle zapamiętam, kiedy masz urodziny?
 - b. Przepraszam, ale ciągle zapominam, kiedy masz urodziny?
 - c. Wybacz, ale ciągle upominam, kiedy masz urodziny?
3. Найважливішими сільськогосподарськими тваринами в Польщі є свині, велика рогата худоба та птиця.
 - a. Najważniejsze zwierzęta hodowlane w Polsce to trzoda chlewna, bydło i drób.
 - b. Najważniejsze zwierzęta hodowlane w Polsce to świnie, bydło i drób.
 - c. Najważniejsze zwierzęta hodowlane w Polsce to świnie, bydło i ptaki.
4. Trzoda chlewna jest głównym dostawcą tłuszczu zwierzęcego.
 - a. Свині є основним постачальником тваринного жиру.
 - b. Свійські тварини є основним постачальником тваринного жиру.
 - c. Велика рогата худоба є основним постачальником тваринного жиру.
5. Witam serdecznie miłośników zwierząt na naszej stronie!
 - a. Щиро вітаю любителів тварин з нашою сторінкою!
 - b. Ласкаво просимо на наш сайт, любителі тварин!
 - c. Щиро вітаю милих тварин на нашій сторінці!
6. Według mnie nie masz racji.
 - a. На мій погляд, ви неправі.
 - b. Щодо мене ти не маєш рації.
 - c. Як на мене, ти неправ.

7. Kto wpadł na taki pomysł, ja się pytam?
 - a. Кому прийшла в голову така ідея, я питаю?
 - b. Кому спала на думку така ідея, я питаю?
 - c. Хто впав на таку ідею, я питаю?
8. *ujrzeć światło dzienne*
 - a. побачити денне світло
 - b. побачити світ
 - c. об'їхати світ
9. *na moją dumkę*
 - a. według mnie
 - b. moim zdaniem
 - c. myślę, że...
10. *Щиро вітаю з Днем народження!*
 - a. Witam serdecznie z dniem narodzenia!
 - b. Życzę Ci wesołych Świąt!
 - c. Wszystkiego najlepszego i sto lat!

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
практичні: метод вправ, практична робота;

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи: усні вправи – усний аналіз фактичного матеріалу на базі засвоєння теорії, письмові вправи — конспектування, письмові вправи на множинний вибір, стилістичний аналіз автентичного твору.

Робота з підручниками та науковими статтями, робота з електронними бібліотеками та словниками.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види: поточний, підсумковий.

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання самостійної роботи студентів, проводиться поточне тестування, написання модульної контрольної роботи після вивчення кожного модуля.

Форма контролю: **залік**.

Підсумковий контроль успішності студентів проводиться під час заліку відповідно до графіку проведення екзаменаційної сесії.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.
3. Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів.
4. Методичні рекомендації з «Практичного курсу письмового перекладу другої іноземної мови (польської)».

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Baker M. (red.). Routledge Encyclopedia of Translation Studies. Londyn i Nowy Jork, 1998-2019.
2. Lipińska E., Dąbska E.G. Kiedyś wrócisz tu..., cz. I: Gdzie nadwiślański brzeg. Wyd. 2. Kraków: Universitas, 2022. 282 s.
3. Lipińska E., Dąbska E.G. Kiedyś wrócisz tu..., cz. II: By szukać swoich dróg i gwiazd. Wyd. 2. Kraków: Universitas, 2023. 292 s.
4. Mała encyklopedia przekładoznawstwa. Red. U. Dąbska-Prokop, Częstochowa, 2000.
5. Pieńkos J. Podstawy przekładoznawstwa. Od teorii do praktyki. Kraków: Zakamycze, 2003. 496 s.
6. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
7. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К.: Академія, 2019. 280 с.
8. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. 5-те вид., випр і доп. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.
9. Мацегора І.Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійної програми «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.

10. Ташенко Г.В. Актуальні проблеми теорії та практики перекладу : конспект лекцій. Харків, 2021. 165 с.
11. Яручик В. Порівняльний аспект польських фразеологізмів у перекладі на українську мову. Стан і перспективи методики вивчення польської мови у закладах середньої та вищої освіти: зб. тез доповідей; Київ Луцьк Варшава, 9-12 листопада 2020 р. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 137-139.
12. www.sjp.pwn.pl
13. www.translationcentral.com
14. www.translationdirectory.com
15. www.translatorscafe.com
16. www.wsjp.pl
17. <https://www.youtube.com/@TEDx>